
ПРОГРАМ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

ЈАНУАР 2024. ГОДИНЕ
ФАКУЛТЕТ УМЕТНОСТИ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ
Кнегиње Љубице 10, 18105 Ниш

На основу члана 33 – 37 Закона о безбедности и здрављу на раду ("Службени гласник РС" број 35/2023), члана 64 ставови 1 и 4 Закона о високом образовању („Службени гласник РС“ број 88/2017, 27/2018 – др. закон, 73/2018, 67/2019, 6/2020 – др. закони, 11/2021 – аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 – др. закон и 76/2023), члана 24 став 1 тачке 3 и 4 Статута Факултета уметности Универзитета у Нишу број 1970/2 од 28.12.2021. године, декан Факултета уметности Универзитета у Нишу (у даљем тексту: Послодавац), доноси

ПРОГРАМ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Оспособљавањем за безбедан и здрав рад на радном месту, запослени стиче теоријска и практична знања из области БЗНР, упознаје се са условима рада, опасностима и штетностима на радном месту, са мерама БЗНР, средствима и опремом личне заштите на раду која доприноси већем степену безбедности, како при раду на истом или промењеном радном месту, тако и при раду у промењеном технолошком процесу, односно процесу рада са новим средствима или опремом за рад.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад Послодавац обавља теоријски и практично, у складу са донетим програмом оспособљавања за безбедан и здрав рад.

Теоријска обука из области безбедности и здравља на раду врши се у облику предавања којим ће се запослени оспособити за безбедан и здрав рад.

Метод и средства наставе бирају се тако да буду приступачни и схватљиви за одређене категорије запослених, узимајући у обзир и ниво њиховог општег и стручног образовања.

Теоријску обуку из области безбедности и здравља на раду у складу са овим програмом врши саветник/сарадник за безбедност и здравље на раду.

Послодавац је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад и практично обучи – упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

О запосленима који су на провери знања показали да су оспособљени из области безбедности и здравља на раду и тиме оспособљени за самосталан, безбедан и здрав рад на извршавању својих послова и радних задатака, води се посебна евиденција путем одговарајућих образаца.

Запослени који приликом провере знања из области безбедности и здравља на раду не покаже одговарајући успех, подвргава се поновној провери, најкасније 30 дана после провере на којој нису показали задовољавајући успех. Ако запослени и после поновне провере не покаже задовољавајући успех, врши се поновна обука.

Члан 2.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, тј. њихово теоријско и практично обучавање из области безбедности и здравља на раду, врши се при:

- заснивању радног односа и распоређивању на конкретно радно место (без обзира на врсту и дужину трајања радног односа), односно другог радног ангажовања;
- промени радног места – премештаја на друге послове,
- увођењу нове или промене постојеће технолошке опреме, средстава и опреме за рад, и
- промени процеса рада који може проузроковати појаву нових опасности и штетности на радном месту, као и промену мера безбедности и здравља на раду.

Члан 3.

Запослени не сме отпочети са самосталним радом код Послодавца, односно са радом без непосредног надзора од стране другог запосленог кога одређује Послодавац или без надзора Послодавца, све док се не оспособи за безбедан и здрав рад.

Члан 4.

Оспособљавање запослених врши се у току радног времена.

Члан 5.

Трошкови обуке за безбедан и здрав рад обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Члан 6.

После извршеног оспособљавања, обавезна је провера оспособљености запослених за безбедан и здрав рад.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

II ОРГАНИЗОВАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 7.

Организовање и спровођење оспособљавања за безбедан и здрав рад, врши Послодавац преко свог саветника/сарадника за БЗНР, а све у складу са Законом о БЗНР и донетим Програмом за оспособљавање запослених из области безбедности и здравља на раду.

Члан 8.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, врши се на конкретном радном месту на коме је запослени засновао радни однос.

Члан 9.

Време трајања оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад, зависи од услова рада на радном месту на које се запослени распоређује.

Члан 10.

У току оспособљавања на радном месту, запослени се упознаје са технолошким процесом рада, радном опремом, алатима и инструментима за рад, опасностима и штетностима и одговарајућим мерама БЗНР.

У току оспособљавања на радном месту, запослени се упознаје са теоретским знањима из материје БЗНР и практичним делом обуке.

III САДРЖАЈ И ОБИМ ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 11.

Садржај и обим Програма за оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, зависи од услова на радном месту, сложености послова који се обављају, технолошког процеса рада, опреме, алата и инструмената за рад, опасности и штетности на раду и др.

Члан 12.

При оспособљавању из области БЗНР, запослени се мора упознати са следећим:

1. Организацијом и функционисањем безбедности и здравља на раду код Послодавца.
2. Организацијом рада код Послодавца и њених организационих делова.
3. Технолошким процесом и опасностима које угрожавају безбедност на раду, а посебно на радним местима са повећаним ризиком.
4. Поступком и начином обављања радних операција које обезбеђују заштиту запослених на радном месту, односно у радној средини.
5. Правима и обавезама у вези са применом прописаних мера и последицама које могу настати због непридржавања прописаних мера безбедности и здравља на раду.
6. Употребом одговарајућих средстава и опреме за личну заштиту на раду, правилним и наменским коришћењем и одржавањем истих.

Члан 13.

Програм за оспособљавање запослених за БЗНР садржи општи део, посебни део и додатак.

- Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду из закона и подзаконских прописа, као и упознавање са општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду.
- Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.
- Додатак програма обуке обухвата упознавање са најважнијим аспектима БЗНР Представника запослених/одбора за безбедност и здравље на раду, руководиоца, и оспособљавање запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.

Члан 14.

1. ОПШТИ ДЕО:

- Систем безбедности и здравља на раду у Србији,
- Значај и циљ безбедности и здравља на раду,
- Организација и функционисање безбедности и здравља на раду код Послодавца,
- Права, обавезе и одговорности послодавца, одговорног лица, запослених и саветника/сарадника за БЗНР,
- Акт о процени ризика послодавца,
- Радна места са повећаним ризиком,
- Правилник о безбедности и здрављу на раду послодавца,
- Програм обуке за безбедан и здрав рад послодавца.

2.а. ПОСЕБНИ ДЕО (Опасности на радним местима код послодавца):

- Механичке опасности (удари, заштита од покретних делова опреме, оруђа за рад, немогућност или ограниченост правовременог уклањања са места рада),

- Опасне површине (подови и све врсте газишта, површине са којима запослени долази у додир, а које имају оштре ивице рубове, шиљке, грубе површине, избочене делове, и сл.),
- Сигурност при кретању (клизање, саплитање),
- Опасност од пада,
- Опасности од манипулације теретом,
- Опасности од удара електричне струје,
- Опасности од пробоја флуида,
- Остале опасности везане за карактеристике радног места,
- Мере безбедности и здравља на раду за отклањање опасности.

2.б. ПОСЕБНИ ДЕО (Штетности на радним местима код Послодавца):

- Психички напори - стрес, монотонија, одговорност,
- Психофизиолошки напори – нефизиолошки положај тела,
- Штетности везане за организацију рада,
- Штетности при раду са опремом са екраном,
- Насиље на радном месту, конфликтне ситуације,
- Остале штетности које се појављују у процесу рада,
- Мере безбедности и здравља на раду за отклањање штетности.

2.в. ПОСЕБНИ ДЕО (Остали аспекти безбедности и здравља на раду):

- Хигијена радних и помоћних просторија,
- Микроклиматски услови рада,
- Осветљеност радног места,
- Ергономија на радном месту,
- Професионална оболења.

2.г. ПОСЕБНИ ДЕО (Повреде на раду и прва помоћ):

- Крварење,
- Механичке повреде,
- Хемијске повреде,
- Термичке повреде,
- Удар електричне струје,
- Оживљавање,
- Имобилизација,
- Средства за пружање прве помоћи,
- Збрињавање и транспорт повређених.

3. ДОДАТАК - ОБУКА - Средства и опрема личне заштите:

- Циљ и сврха средстава и опреме личне заштите,
- Подела средстава и опреме личне заштите према намени,
- Средства и опрема за заштиту главе,
- Средства и опрема за заштиту тела,
- Средства и опрема за заштиту руку,
- Средства и опрема за заштиту ногу,
- Средства и опрема за заштиту очију,
- Правилна употреба средстава и опреме за личну заштиту на раду.

4. ДОДАТАК – ОБУКА - Представник запослених/одбор за безбедност и здравље на раду:

- Избор представника запослених,

- Обавеза консултовања,
- Обавеза информисања,
- Обавеза сарадње,
- Права запослених, представника запослених и Одбора.

5. ДОДАТАК – ОБУКА – Руководилац:

- Одговорност послодавца,
- Обавезе послодавца,
- Процена ризика,
- Прва помоћ,
- Посебне обавезе,
- Издавање дозволе за рад,
- Права и обавезе запослених,
- Употреба средстава за рад и личне заштитне опреме,
- Заштита здравља на раду,
- Представник запослених/Одбор за БЗНР.

Члан 15.

На радном месту запослени се практично упознаје са: технолошким процесом рада, опремом и оруђима за рад, опасностима, штетностима и мерама безбедности и здравља на раду.

Члан 16.

Практична знања при оспособљавању из БЗНР, запослени такође стиче и из области:

- начина употребе и коришћења средстава и опреме личне заштите,
- пружања прве помоћи при повређивању.

Члан 17.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, врши се на начин који највише одговара потребама делатности Послодавца, а да се запослени потпуно упозна са заштитом на раду и тиме оспособи за безбедан и здрав рад.

Који ће начин оспособљавања бити примењен, зависи од услова рада на радном месту запосленог, врсти и сложености послова на радном месту, технолошког процеса рада, апарата за рад и опреме са којом се рад обавља.

Члан 18.

У циљу унапређења БЗНР, спроводиће се поред предавања са практичном обуком и други видови оспособљавања за безбедан и здрав рад, као што су:

- Конкретна писана упутства за безбедан и здрав рад,
- Усмене инструкције,
- Демонстрирање употребе нових средстава безбедности и здравља на раду.

Члан 19.

Ако Послодавац одреди запосленом да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да га оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Члан 20.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима посебних група запослених.

Члан 21.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

IV ПРОВЕРА ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 22.

После извршене обуке, односно после спроведеног теоретског и практичног оспособљавања, врши се провера оспособљености запослених за безбедан и здрав рад.

Члан 23.

Провера оспособљености за безбедан и здрав рад запослених, врши се у радно време.

Члан 24.

Провера оспособљености за безбедан и здрав рад запослених, врши се теоретски и практично.

Члан 25.

Ако се приликом провере знања утврди да није довољно оспособљен за безбедан и здрав рад, не може му се дозволити:

- да самостално отпочне рад на радном месту за које је засновао радни однос,
- да настави да ради на радном месту на које је распоређен у току рада.

За запослене из става 1. овог члана, обука се наставља, након чега се поново врши провера оспособљености запосленог.

Члан 26.

Ако се ни у другом поновљеном поступку провером знања не утврди да је запослени оспособљен за безбедан и здрав рад на одређеном радном месту, запослени не може да обавља послове на наведеном радном месту.

VI ДОДАТНА ОБУКА, ОБУКА РУКОВИЛАЦА, ОБУКА ПРЕДСТАВНИКА ЗАПОСЛЕНИХ/ОДБОРА, ОБУКА ЗА ПРАВИЛНО КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Члан 27.

Када радни процес захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, Послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању радног процеса на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писаној форми.

У изузетним случајевима, када запосленом прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

У случају тешке повреде на раду, смртне повреде на раду или колективне повреде на раду са тешком или смртном повредом на раду, Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од осам дана од настанка повреде изврши додатну обуку запослених на том радном месту у организационој јединици где се повреда догодила, са обавезом обавештавања свих запослених.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена за време трудноће, породиља и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особа са инвалидитетом и запослени код кога је утврђена професионална болест, и поред обуке за безбедан и здрав рад,

буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Члан 28.

Послодавац је дужан да организује и спроводи обуку руководиоца из области безбедности и здравља на раду.

Обука руководиоца из области безбедности и здравља на раду обавља се на основу донетог Програма обуке.

Члан 29.

Изабрани представник запослених/Одбор има право на обуку из безбедности и здравља на раду ради обављања активности представника запослених/Одбора, а трошкови обуке не могу бити на терет представника запослених/Одбора.

Обука представника запослених/Одбора обавља се одмах по избору или именовању, а периодичне обуке врше се најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Обука из става 1. овог члана организује се у току радног времена било у оквиру или изван простора послодавца.

Члан 30.

Послодавац је дужан да спроведе обуку запослених за правилно коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду.

VI ЕВИДЕНЦИЈА О ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 31.

Ради увида у стање оспособљености запослених из области БЗНР, обавезно је поседовање документације - вођење евиденције о оспособљености запослених за безбедан и здрав рад. Начин вођења евиденције о оспособљености запослених за безбедан и здрав рад, регулисан је Правилником о вођењу евиденције.

Члан 32.

Евиденција о оспособљености запослених за безбедан и здрав рад код послодавца води се на на прописаним обрасцима, које потписују: Послодавац, запослени и саветник/сарадник за безбедност и здравље на раду.

Члан 33.

Послодавац је дужан да евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

VII ОСПОСОБЉАВАЊЕ ОСТАЛИХ ЗАПОСЛЕНИХ И ТРЕЋИХ ЛИЦА

Члан 34.

Послодавац код кога под његовим надзором и руковођењем, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене обучи за безбедан и здрав рад, у складу са овим законом.

Члан 35.

Са евентуалним извођачима радова, а везано за њихове запослене, који могу да се појаве у просторијама Послодавца или у радној околини, прави се писани споразум, којим се дефинишу међусобни односи из области безбедности и здравља на раду, као и евентуалне конкретне обавезе из области оспособљавања за безбедан и здрав рад.

Члан 36.

Лица која се затекну у радној околини ради обављања одређеног посла, ако је о њиховом присуству упознат Послодавац (трећа лица), морају бити оспособљена за безбедан и здрав рад на пословима које обављају, кроз упознавање са препознатим опасностима и штетностима, као и потребним мерама безбедности и здравља на раду.

Члан 37.

Послодавац је дужан да свако лице, које се налази у радној средини о чијем присуству је упознат Послодавац, упозори на опасности или штетности по здравље које се јављају у радном процесу, односно на мере безбедности и здравља које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Члан 38.

На основу обављеног оспособљавања за БЗНР лица из члана 36., лице потписује писани документ – Изјаву, којом се констатује и потврђује следеће: конкретни радови, време, место, као и начин оспособљавања за безбедан и здрав рад.

VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39.

Овај Програм оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад, ступа на снагу и примењује се осмог дана од дана доношења и објављивања на интернет страници и огласној табли Факултета уметности Универзитета у Нишу.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА УМЕТНОСТИ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

Проф. др-ум. Милена Ињац

Програм је објављен на огласној табли и интернет страници Факултета уметности Универзитета у Нишу дана 12. јануара 2024. године.